

USNESENÍ

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Alexandra Krysla a soudců Mgr. Jaroslava Škopka a Mgr. Lukáše Pišvejce ve věci

navrhovatele: **Demokratická strana zelených a nezávislí kandidáti – sdružení DSZ a NK,**
jednající zmocněncem J. A., bytem K. p. Č.

proti

odpůrcům: 1. **Městský úřad Horšovský Týn**, sídlem nám. Republiky 52, Horšovský Týn
2. **SDRUŽENÍ SEMNĚVICKÝCH OBČANŮ**, jednající zmocněnkyní T. H., bytem Š.

o návrhu na neplatnost voleb do zastupitelstva obce S., konaných dne 5. a 6. 10. 2018,

takto:

- I. Návrh se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

Odůvodnění:

I.

Návrh

- 1. Navrhovatel se návrhem domáhá vyslovení neplatnosti voleb do zastupitelstva obce S. konaných ve dnech 5. a 6. 10. 2018.
- 2. Návrh odůvodnil tím, že dne 5. 9. 2018 bylo odesláno datovou zprávou delegování 1 člena a 1 náhradníka na Obecní úřad S. k rukám starosty obce. Několik dní před volbami navrhovatelem delegovaný člen volební komise se omluvil z účasti z důvodu hospitalizace v nemocnici. Starosta obce S. však místo náhradníka navrhovatele obsadil do volební komise svého delegáta. V obci S. byly podány pouze 2 kandidátní listiny. První podal starosta obce a druhou sdružení politické strany navrhovatele a nezávislých kandidátů. Ve volební komisi tedy z pěti členů měl být jeden delegát za první volební stranu a jeden za volební stranu navrhovatele. Tři dojmenoval starosta, který kandidoval za první volební stranu. Nepozváním náhradníka delegáta navrhovatele se tak stalo, že v komisi bylo 5 členů a 1 zapisoval, ale všichni byli nedelegovaní, resp. nejmenovaní starostou obce. Za volební stranu navrhovatele tam nebyl nikdo. Výsledkem pak bylo zvolení všech 9 kandidátů první volební strany a nikoho z volební strany navrhovatele. Kandidáti z první volební strany měli všichni okolo 50 hlasů a kandidáti navrhovatele od 3 do 7 hlasů. Navrhovatel se domnívá, že tímto došlo k hrubému porušení volebního zákona a narušení hlasování, resp. sčítání hlasů – kdy sčítání provádělo 6 osob nadelegovaných, resp. nejmenovaných starostou obce, který byl současně lídrem první volební strany.

II.

Vyjádření odpůrců

3. První odpůrce uvedl, že mu okolnosti výběru členů okrskové volební komise ani její složení v době konání voleb nejsou známy, neboť je dle zákona věcí starosty obce. Pokud byl za člena volební komise, jehož členství zaniklo, povolán někdo jiný než náhradník téže volební strany, nepochybně došlo k porušení § 18 odst. 1 zákona o volbách do zastupitelstev obcí. Podle mínění zdejšího městského úřadu však uvedená nezákonnost nemohla sama o sobě změnit výsledek voleb a není takové intenzity, aby bylo možno vyslovit neplatnost hlasování. Lze si jen stěží představit, že by záměna jednoho člena okrskové volební komise za jiného mohla mít jakýkoliv vliv na volbu jednotlivých hlasujících a ovlivnit tak výsledek voleb.
4. Druhý odpůrce uvedl, že činí nesporným, že před volbami, konkrétně v pondělí 1. října 2018 odpoledne, došlo ke kontaktování starosty Obce S., J. H., zástupcem navrhovatele - panem J. Ch., členem okrskové volební komise delegovaným navrhovatelem, který se dokonce stal jejím místopředsedou a zúčastnil se i předmětného školení pro předsedy a místopředsedy okrskových volebních komisí. Starostovi bylo oznámeno, že se tento delegovaný člen nebude účastnit voleb v předmětné okrskové volební komisi. Na toto bylo ze strany starosty reagováno, že navrhovatel delegoval do okrskové volební komise náhradníka, avšak zástupce navrhovatele a místopředseda okrskové volební komise sdělil starostovi, že se ani tento náhradník nebude voleb účastnit jako člen předmětné okrskové volební komise za navrhovatele. Starosta poukázal na to, že v takovém případě nebude okrsková volební komise obsazena úplně, na což bylo ze strany zástupce navrhovatele hbitě navrženo, aby starosta delegoval náhradníka své volební strany. V dobré víře a důvěřujíc zástupci navrhovatele a jím sděleným informacím jednali starosta a okrsková volební komise tak, aby nebyl ohrožen průběh voleb a byla zajištěna úplná okrsková volební komise. Není pravdou, že by v okrskové volební komisi byli dva členové delegování za odpůrce č. 2 - tato volební strana totiž nenominovala žádného delegáta do okrskové volební komise. S ohledem na podání návrhu a v něm obsažená tvrzení se odpůrce č. 2 domnívá, zda celá „akce“ náhodou nebyla ze strany navrhovatele jen naplánovanou provokací a snahou o diskreditaci voleb do zastupitelstva obce S.. Nasvědčuje tomu i skutečnost, že navrhovatel začal celou věc řešit až po volbách - jistě mohl a měl včas vědět, že jím delegovaný člen okrskové volební komise změnil názor a rozhodl se neúčastnit se voleb. Případná interní nekomunikace uvnitř navrhovatele by pak měla jít výlučně k jeho tíži, neboť navrhovatel pochopitelně odpovídá za výběr osob, které se rozhodl delegovat. Proti složení okrskové volební komise nebylo v průběhu voleb nic namítáno ani žádnou jinou osobou. Z Návrhu, jak byl doručen odpůrci č. 2, není patrné, zda splňuje všechny náležitosti, zejména zda jej skutečně učinila osoba k tomu oprávněná. Taktéž není zřejmé, zda byl návrh učiněn v zákonem vymezené lhůtě. Odpůrce č. 2 si je vědom toho, že uvedené bylo jistě prověřeno přímo i správním soudem, z procesní opatrnosti však vznáší i tyto námitky. Podle § 60 odst. 2 volebního zákona, může podat návrh na neplatnost hlasování navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky hlasování. Zde odpůrce č. 2 upozorňuje, že příslušné ustanovení volebního zákona v dřívějším znění (do 31. prosince 2016) vyžadovalo „jen“ možnost ovlivnit výsledky hlasování (nikoliv skutečné ovlivnění, a to

dokonce hrubé ovlivnění, jako je tomu nyní). Z uvedeného ustanovení, jakož i bohaté judikatury správních soudů, Nejvyššího soudu a Ústavního soudu plyne, že je třeba splnění všech těchto 3 podmínek: - muselo dojít k porušení ustanovení volebního zákona; - došlo k hrubému ovlivnění výsledků voleb; - a mezi porušením ustanovením volebního zákona a hrubým ovlivněním výsledků voleb existuje příčinná souvislost. Odpůrce č. 2 se domnívá, že v daném případě nejde o porušení volebního zákona, když je třeba přihlédnout ke skutkovým zvláštnostem případu, když starosta jednal na základě podnětů a informací zástupce navrhovatele, a to zcela v dobré víře a za účelem zajištění úplného obsazení okrskové volební komise právě s cílem, aby došlo k řádnému zajištění průběhu voleb. Předně však odpůrce č. 2 trvá na tom, že uvedené v žádném případě neovlivnilo výsledek voleb, natož aby se jednalo o hrubé ovlivnění. Okrsková volební komise se skládala z 6 osob, a tudíž obsazení 1 osoby není rozhodující. Nadto neexistuje žádné podezření, žádná námitka, žádná stížnost, žádná indicie, že by došlo k ovlivnění výsledků voleb - až na návrh, což je však ničím nepodložené a neprokázané tvrzení protistrany. Okrsková volební komise při své činnosti postupovala svědomitě, pečlivě, v souladu se skládaným slibem, a to tak, aby zajistila řádnost voleb a zjištěných výsledků. Dále ani neexistuje příčinná souvislost. Navrhovatel sice tvrdí, že výsledkem uvedené situace bylo zvolení 9 kandidátů Odpůrce č. 2 a nikoho z jeho kandidátní listiny. Toto je však - opět - ničím nepodložené tvrzení. Navrhovatel se pak zásadně plete, neboť zvolení 9 kandidátů je jen a jen výsledkem vůle lidu. Že nedošlo k žádnému ovlivnění výsledků voleb, je patrné i z porovnání výsledků letošních (r. 2018) a minulých (r. 2014) voleb do zastupitelstva Obce S., kdy nedošlo k žádným větším odchylkám, ačkoliv kandidovaly stejné subjekty. Odpůrce č. 2 zároveň upozorňuje na skutečnost, že institut neplatnosti hlasování či voleb není sankcí za případné porušení určitého ustanovení volebního zákona, ale je nutno poměřovat právo dotčeného subjektu právě i s vůlí lidu jako suveréna, presumpcí správnosti a věrohodnosti výsledků voleb právě jakožto projevu vůle suveréna, jakož i zájmem lidu na správu věcí veřejných. Odpůrce č. 2 závěrem uvedl, že navrhovatel označil Návrh jako návrh na neplatnost hlasování v obci S. (okres D.) a domáhá se „zneplatnění hlasování a vyhlášení nových voleb“, což vyplývá i ze samotného obsahu návrhu. Soud však ve výzvě označil předmět řízení jako „o návrhu na neplatnost voleb do zastupitelstva obce S., konaných dne 5. a 6. 10. 2018“. Odpůrce č. 2 tak zde z opatrnosti namítá, že se navrhovatel domáhá neplatnosti hlasování, nikoliv neplatnosti voleb. Soud nemůže jít nad rámec Návrhu a vyslovit neplatnost celých voleb.

III.

Posouzení věci soudem

5. V posuzované věci se jedná o problematiku voleb do zastupitelstev obcí, která je upravena volebním zákonem č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění účinném pro posuzované období.
6. Podle § 90 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), se za podmínek stanovených zvláštními zákony může občan, politická strana nebo nezávislý kandidát anebo sdružení nezávislých kandidátů a sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů návrhem domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování anebo neplatnosti volby kandidáta. Podle odst. 2, věty první, tohoto ustanovení dále platí, že v řízení o návrhu na neplatnost voleb nebo na neplatnost hlasování jsou účastníky navrhovatel, příslušný volební orgán, politická strana, sdružení nezávislých kandidátů nebo sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů, na jejichž kandidátní listině byl

uveden kandidát, jehož volba byla napadena, nebo nezávislý kandidát. Zvláštním zákonem ve smyslu § 90 odst. 1 s. ř. s., který stanoví podmínky, za nichž se vyjmenovaní navrhovatelé mohou domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb (nebo neplatnosti hlasování, anebo neplatnosti volby kandidáta), se rozumí volební zákon.

7. Podle § 60 odst. 1 volebního zákona podáním návrhu na neplatnost hlasování, na neplatnost voleb nebo na neplatnost volby kandidáta se může domáhat ochrany u soudu každá osoba zapsaná do seznamu ve volebním okrsku, kde byl člen zastupitelstva obce volen, jakož i každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do tohoto zastupitelstva (dále jen "navrhovatel"). Návrh je třeba podat nejpozději 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev obcí Státní volební komisí. Podle odst. 3 tohoto ustanovení platí, že návrh na neplatnost voleb může podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky voleb.
8. Z výše citovaných ustanovení § 90 odst. 1 s. ř. s. a § 60 odst. 3 volebního zákona vyplývá, že základním předpokladem úspěšnosti návrhu na vydání rozhodnutí o neplatnosti voleb je zjištění, že vůbec došlo k porušení ustanovení volebního zákona. Volební zákon pak dále vyžaduje, aby se tak stalo způsobem, který hrubě ovlivnil výsledek voleb.

A.

Porušení volebního zákona

9. Mezi stranami je sporné, zda okrsková volební komise byla sestavena zákonným způsobem, konkrétně navrhovatel spatřuje pochybení starosty obce S. v tom, že tento poté, co se mu telefonicky omluvil navrhovatelem delegovaný člen okrskové volební komise z důvodu zdravotní indispozice, v rozporu se zákonem nejmenoval do komise náhradníka delegáta, ale jinou osobu. Odpůrce č. 2 popřel pravdivost tvrzení navrhovatele a uvedl, že naopak starosta postupoval při sestavování volební komise v souladu se zákonem, když jmenoval do okrskové volební komise namísto náhradníka delegáta navrhovatele jinou osobu, neboť delegát navrhovatele omluvil při rozhovoru se starostou nejen sebe, ale i svého náhradníka.
10. Způsob sestavení okrskové volební komise upravuje § 17 odst. 2 zákona o volbách do zastupitelstev obcí, podle něhož *„každá volební strana (§ 20 odst. 1), jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do zastupitelstva obce, může delegovat nejpozději do 30 dnů přede dnem voleb jednoho člena a jednoho náhradníka do okrskové volební komise v každém volebním okrsku, ve kterém se do příslušného zastupitelstva volí. Není-li takto dosaženo nejnižšího stanoveného počtu členů okrskové volební komise podle § 15 odst. 1 písm. d), jmenuje členy na neobsazená místa starosta. V případě, kdy počet členů okrskové volební komise poklesne pod stanovený počet v průběhu voleb do zastupitelstva obce a nejsou-li náhradníci z týchž volebních stran, jejichž zástupcům zaniklo členství, jmenuje starosta na neobsazená místa další členy komise.“* Podle § 17 odst. 5 volebního zákona dále platí, že *„členství v okrskové volební komisi zaniká okamžikem, kdy předseda okrskové volební komise obdrží písemné prohlášení o vzdání se funkce člena okrskové volební komise; toto písemné prohlášení nelze vzít zpět.“*
11. S ohledem na skutečnost, že ze shora nastíněných tvrzení navrhovatele a odpůrce č. 2 vyplývají dvě skutkové verze reality, jež se navzájem na první pohled vylučují, musel soud za účelem řádného zjištění skutkového stavu nařídít jednání a přistoupit k výsledku akterů tvrzení stran, tj. delegáta navrhovatele, jeho náhradníka, starosty obce S. a místostarostky

téže obce, v pozici svědků.

12. Svědci ve svých výpovědích uváděli skutečnosti ve shodě s tvrzeními procesní strany, která jejich výslech navrhla, tedy konkrétně delegát navrhovatele J. Ch. vypověděl, že je sice pravdou, že se starostovi obce telefonicky omluvil z účasti v okrskové volební komisi, popřel však tvrzení o současné omluvě svého náhradníka J. H.. Připustil, že s ohledem na svou hospitalizaci žádal starostu, aby do volební komise „*dal někoho jiného*“, a zároveň že z důvodu špatného sluchu možná neporozuměl dotazu starosty, zda se omlouvá i svého náhradníka. Výpověď daného svědka podporují skutečnosti uvedené svědkem J. H., který soudu sdělil, že se z okrskové volební komise neomluvil, ani k danému úkonu nezmocnil delegáta navrhovatele (tj. svědka Ch.). Proti skutkové verzi reality prezentované těmito svědky (zejména J. Ch.) však stojí obsah výpovědi starosty obce J. H., který při výslechu uvedl, že obsah telefonického hovoru s J. Ch. vyhodnotil tak, že tento výslovně omluvil jak sebe, tak svého náhradníka, a proto jmenoval členkou okrskové volební komise D. S., která má s účastí v komisi zkušenosti, a navíc se jedná o manželku kandidáta volební strany navrhovatele. Pravdivost výpovědi svědka H. stran dojmu o obsahu telefonického rozhovoru s delegátem navrhovatele pak posiluje výpověď svědkyně W. – místostarostky obce, která popsala komunikaci starosty a delegáta ve shodě se starostou. Reagovala přesvědčivě na dotazy soudu směřující k ověření věrohodnosti její výpovědi, zejména spontánně popsala okolnosti vztahující se k hovoru, lze proto uzavřít, že skutečnosti uvedené oběma svědky do sebe zapadají a doplňují se.
13. Byť se jednotlivé verze skutkového děje (verze starostova, verze delegátova) odlišují a nemohou bez dalšího vedle sebe obstát, soud na základě osobního a přímého vnímání projevů svědků při výpovědích dospěl k závěru, že nikdo ze svědků neuvádí úmyslně nepravdu, a subjektivně jsou obě „strany“ přesvědčeny o tom, že relevantní skutečnosti sdělují tak, jak nastaly. Jinak řečeno, mezi svědky (a to konkrétně mezi delegátem a starostou) došlo k nedorozumění.
14. Pokud se však jedná o následný postup starosty, tj. přijetí omluvy jedné osoby skrze osobu druhou, aniž by bylo jednoznačně ověřeno, že se jedná o skutečný projev vůle omluvené osoby (zvláště když ve smyslu §17 odst. 5 volebního zákona musí být omluva člena komise činěna písemnou formou), se tento jev již na první pohled jako mírně řečeno neortodoxní postup státního orgánu spoluodpovědného za řádný průběh voleb, jímž starosta je ve smyslu § 19 volebního zákona. Starosta tedy pochybil, když skutečnou vůli náhradníka nijak neověřoval (na této okolnosti panuje mezi svědky shoda) a namísto náhradníka volební strany nominoval jiného. Bez dalšího tak vyšel z tvrzení delegáta, který však volební stranu nezastupuje a v žádném případě není oprávněn činit jménem volební strany úkony ve věcech konstituování volební komise.
15. Soud má za prokázané, že k porušení volebního zákona došlo.

B.

Porušení zákona způsobem, které hrubě ovlivnil výsledky voleb

16. Následně soud zhodnotil, zda se s ohledem na konkrétní okolnosti projednávaného případu jednalo „*o porušení zákona způsobem, které hrubě ovlivnilo výsledky voleb*“.
17. Ústavní soud v nálezu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04 (č. 140/2005 Sb., dostupný taktéž na <http://nalus.usoud.cz>) uzavřel, že „*ke zrušení voleb může dojít pouze v důsledku zásadního a podstatného porušení neutrality státu v průběhu voleb*.“ V daném případě by tomu zcela jistě bylo, pokud by starosta vyloučil jednu z pouhých dvou volebních stran

z podstatné části volebního procesu (uzmutím možnosti kontrolovat průběh hlasování a průběh sčítání hlasů) s cílem ovlivnit volební výsledek.

18. K takové situaci však v daném případě nedošlo.
19. Z výpovědí svědků (starosty a místostarostky) je jasné patrné, že v žádném případě se nejednalo o jakýsi komplot s cílem ovlivnit volby v obci Semněvice, ale o „pouhé“ neúmyslné pochybení starosty vedené snahou o zajištění bezproblémového průběhu voleb. Tomu ostatně plně odpovídá vhodný výběr zbývajících členů okrskové volební komise – manželky prvního člena kandidátky volební strany navrhovatele, která by bez ohledu na své politické smýšlení jistě brojila proti případnému protiprávnímu postupu okrskové volební komise, a to právě s ohledem na povahu vztahu, který jí pojí s manželem.
20. Závěr soudu o tom, že výsledek volby nebyl ovlivněn, pak dále podporuje výsledek předchozích voleb v roce 2014, v nichž se střetly stejné volební strany s obdobným výsledkem jako při volbách nyní přezkoumávaných. Současně soud dodává, že případné cíleně protiprávní jednání okrskové volební komise by v tak malé obci (187 obyvatel viz www.csu.cz) muselo vyjít najevo v důsledku stížností občanů volících stranu navrhovatele, žádné takové stížnosti však učiněny nebyly.

IV.

Rozhodnutí soudu

21. S ohledem na to, že sice bylo prokázáno, že byla porušena ustanovení volebního zákona, avšak dané porušení v konkrétním případě nedosáhlo takové intenzity, aby došlo k hrubému ovlivnění výsledků voleb, návrh nebyl shledán důvodným a soud rozhodl soud o jeho zamítnutí.

V.

Náklady řízení

22. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 93 odst. 4 s. ř. s., podle kterého nemá žádný z účastníků na náhradu nákladů řízení právo.

Poučení:

Proti tomuto usnesení je kasační stížnost nepřipustná (§ 104 odst. 1 s. ř. s.).

Usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení na úřední desce soudu (§ 93 odst. 5 věta druhá s. ř. s.).

Plzeň 8. listopadu 2018

Mgr. Alexandr Krysl v.r.
předseda senátu